



**BOSNIA AND HERZEGOVINA**  
Ministry of Communication and Transport  
Directorate of Civil Aviation

Događaj:	Preopterećenje sektorskih kapaciteta
Datum, vrijeme i mjesto događaja:	27.8.2021. godine, 05:00 UTC, kontrola letenja
Učesnici u događaju i njihovo stanje:	
Opis događaja:	<p>Podnosilac izvještaja je naveo:</p> <p>Početkom sata, oko 05:00 UTC, ŠS me obavještava da ćemo otprilike u 05:30 h imati max broj a/c na vezi (12) u trajanju od nekih 5 min. ATCU II u tom trenutku kontroliše saobraćaj do FL365, a ja kao SATCO sam na PLC poziciji, vremenski uslovi su izuzetno loši (light to moderate turbulencije od FL360 pa naviše i obilaženje kumulonimbusa). Saobraćajna situacija se zbog lošeg vremena drastično mijenja puno prije najavljenog pika, a reakcije od ŠS i dalje nema, tako da oko 05:15h na sektoru imamo 16 a/c na vezi. Nakon nekoliko poziva s moje strane sa zahtijevom da nas spuste i rasterete, ŠS mijenja konfiguraciju i spušta ATCU II do FL355, čime nas rasterećuje za 2 ili 3 a/c. Nakon još jednog poziva s moje strane i upozorenja da smo i dalje "u crvenom" dobijam objašnjenje da se situacija promijenila za 5 min, da ljudi ne mogu tako brzo sjesti na sektor i da će to potrajati još 3 min.</p> <p>Nakon 3-5 min saobraćajna situacija se konačno smirila.</p> <p>Na pitanje koji su mogući uzroci ovog događaja, podnosilac izvještaja je naveo:</p> <p>Loša vremenska situacija, light to moderate turbulencije od FL360 pa naviše zbog čega je nekolicina a/c spustila u lower, olujno nevrijeme na jugu Hrvatske i BiH.</p> <p>Na pitanje šta je se moglo uraditi da se ovakav događaj izbjegne, podnosilac izvještaja je naveo:</p> <p>ŠS je trebao promijeniti konfiguraciju čim je dobio predikciju za max broj a/c u Lower sektoru u tako složenim MET uslovima.</p>

Opis postupaka učesnika u događaju:	
Okolnosti pod kojima se događaj desio:	
<p>Preduzete mjere:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Vazduhoplovni subjekt s kojim je događaj u vezi;</li> <li>2. Organizacione jedinice BHDCA.</li> </ol>	<p>1. Sprovedena je istraga ovog događaja.</p> <p>Zaključci:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-U skladu sa relevantnim dokumentom, ŠS (SUP) je odgovoran da u saradnji sa FMP kontrolorom (SATCO kada je ATCU II operativan) koordinira i određuje sektorsku konfiguraciju uzimajući u obzir prognozu saobraćaja.</li> <li>-U skladu sa dokumentom Operativne procedure i instrukcije za rad Kontrolora protoka saobraćaja, definisana je obaveza kontinuiranog upoređivanja očekivanog obima saobraćaja sa deklarisanim kapacitetima.</li> <li>-Kroz procjene sigurnosti 14-19 i 12-21, izvršena je analiza/procjena povećanja broja sektorskih konfiguracija i optimizacija kapaciteta sektora za prostor nadležnosti BHACC.</li> <li>-Kroz procjene sigurnosti identifikovane su opasnosti prouzrokovane većim obimom saobraćaja od deklarisanih kapaciteta, te su za iste definisane mjere za ublažavanje rizika kroz izmjene aktivne sektorske konfiguracije i regulisanje protoka saobraćaja primjenom ATFM mjera.</li> <li>-Sektor u Banja Luci je otvoren u 03:53 UTC i u skladu sa CMD sistemskim porukama aktivirana je 2D konfiguracija koja podrazumijeva sektore LQLU36 i LQHT38.</li> <li>-Nije kreiran audio zapis o primopredaji smjene u BHACC/ATCU I između ŠS, u skladu sa relevantnim dokumentom poglavlje (Primopredaja smjene za ŠS (SUP)/SATCO). U skladu sa izjavom ŠS koji je preuzimao smjenu, primopredaja dužnosti je sadržavala informacije o svim elementima nabrojanim u poglavlju dokumenta ATC.UPU.019.</li> <li>-ŠS je informisao SATCO-a u 04:52 UTC da će u vremenskom intervalu, a u skladu sa prognozom od 05:26 do 05:32 imati 12 vazduhoplova.</li> </ul>

<p>Preduzete mjere:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Vazduhoplovni subjekt s kojim je događaj u vezi;</li> <li>2. Organizacione jedinice BHDCA.</li> </ol>	<p>-SATCO informiše ŠS u 05:12 da zbog meteo uslova/turbulencije vazduhoplovi spuštaju u LOWER sektor, te od ŠS dobija povratnu informaciju da će otvoriti dodatni sektor.</p> <p>-U skladu sa CMD sistemskim porukama u 05:22 UTC izvršena je resektorizacija.</p> <p>-U skladu sa CMD sistemskim porukama u 05:27:55 UTC se prelazi na 3C konfiguraciju koja ima 3 sektora.</p> <p>-Nazivi konfiguracija koji se koriste u koordinaciji sa FMP i FDA su različiti, te isto stvara poteškoće u koordinaciji.</p> <p>-Posmatrajući arhivu na CHMI, 4A je jedina konfiguracija koja je u propisanim kapacitetima ali do poziva SATCO-a u 05:12 UTC na CHMI se niti u jednom trenutku ne vidi da je ista potrebna.</p> <p>- U BHACC/ATCU I je u vremenskom intervalu za koji je izvršena analiza (03:50-05:50 UTC) na raspolaganju bio dovoljan broj ljudi za korištenje drugih sektorskih konfiguracija, kako bi se izbjeglo narušavanje kapaciteta.</p> <p>2. Stručna lica SMD-a su izvršila analizu ovog događaja.</p>
---	---

<p>Indeks procjene rizika i razlog: (Vidjeti Prilog 2, 3. i 6 ovog Uputstva)</p>	<p>3D prema ICAO metodologiji</p> <p>Ovaj događaj nije prouzrokovao nikakva oštećenja niti ozlede ali je smetnje prouzrokovao veći broj aviona u sektoru od predviđenog.</p> <p>Što se frekvencije dešavanja tiče, ovakva vrsta događaja nije mnogo vjerovatna da će se desiti ali postoji mogućnost.</p>
<p>Prijedlog mjera prevencije: (Bezbjednosne preporuke)</p>	<p>1.BHANSА treba da definiše tehnologiju izmjene sektorskih konfiguracija, te istu inkorporira u dokument Operativne procedure i instrukcije za rad u BHACC.</p> <p>2.BHANSА treba da izradi i realizuje akcijski plan u cilju osvježavanja znanja/refreshera za FMP osoblje.</p> <p>3.BHANSА treba da izradi i realizuje akcijski plan u cilju osvježavanja znanja/refreshera za ŠS/SATCO/KL iz oblasti Upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja.</p> <p>4.BHANSА treba da unificira nazive sektorskih konfiguracija, kako bi se smanjila mogućnost greške, odnosno potrebno je uskladiti dokumente:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Operativne procedure i instrukcije za rad u BHACC”;</li> <li>- Operativne procedure i instrukcije za rad operatera obrade podataka o letu (FDA);</li> <li>- LoA Zagreb ATCC – Sarajevo ATCC</li> <li>- LoA Beograd ATCC – Sarajevo ATCC</li> </ul> <p>tako da su nazivi konfiguracija jednaki nazivima na CHMI.</p>
<p>Prijedlog drugih mjera:</p>	
<p>Da li je potrebno dalje ispitivanje događaja: DA/NE (dati obrazloženje)</p>	
<p>Potpis imenovanog lica koje je radilo na obradi i analizi događaja i datum: (Ako na obradi i analizi radi više imenovanih lica)</p>	<p>Ilija Savatić,</p>
<p>Potpis rukovodioca Odjeljenja i datum:</p>	<p>Marinko Šimunović,</p>